ଅଧ୍ୟାୟ-III

ଅନୁପାଳନ ସମୀକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟ

(ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁ)

ଅଧ୍ୟାୟ-III

3. ଅନୁପାଳନ ସମୀକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟ

ରାଜ୍ୟ ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ଗୁଡିକର କରାବାରର ନମୁନା ସମୀକ୍ଷାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୀକ୍ଷା ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଞ୍ଚାରଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଓପିଟିସିଏଲ୍)

3.1 ଓପିଟିସିଏଲ୍ ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ ବିତରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦୃଢ଼ୀକରଣ ପ୍ରକଳ୍ପର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ

ଉପକ୍ରମ

3.1.1 ଗ୍ରହକମାନଙ୍କୁ ବିଦ୍ୟୁତର ସର୍ବଶେଷ ଯୋଗାଣ ବିଦ୍ୟୁତ ବିତରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଥିବାରୁ ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଦ୍ୟୁତ ବିତରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ମୁଖ୍ୟ ଅଟେ। 33/11 କେଭି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ଓ ତତ୍‌ସଂଲଗ୍ନ ବିଦ୍ୟୁତ ସରବରାହ ତାରର ଦକ୍ଷତା ଉପରେ ଭରସାଯୋଗ୍ୟ ଓ ଉପଯୁକ୍ତ ମାନର ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣ ନିର୍ଭର କରେ। ଓଡ଼ିଶାରେ ପୁଞ୍ଜି ପୁନଃନିବେଶ ଦ୍ୱାରା ବିଦ୍ୟୁତ ବିତରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଦୃଢ଼ୀକରଣ ପାଇଁ ଘରୋଇ କ୍ଷେତ୍ରର ଅଂଶଗ୍ରହଣକୁ 1999 ରେ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା। ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅନୁସାରେ ତାହା ଫଳପ୍ରଦ ନହେବାରୁ ଉପଭୋକ୍ତା ମାନଙ୍କର କ୍ରମବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣୁ ଚାହିଦା ପୂରଣ କରିବାରେ ବିତରଣବ୍ୟବସ୍ଥା ଅତିରିକ୍ତ ଭାବରେ ଅପଯୁକ୍ତ ହେଲା। ଘରୋଇ ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ସମକକ୍ଷ ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଣରେ ଅସହଯୋଗ ଯୋଗୁ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିବା (2010) ପୁଞ୍ଜି ବ୍ୟୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ। 2013-14 ରେ ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିୟାମକ ଆୟୋଗ (ଓଇଆର୍‌ସି) ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ 22.17 ଶତକଡା ସମୂହ ବୈଷୟିକ ଓ ବାଣିଜ୍ୟିକ (ଏଟିଆଣ୍ଡସି) କ୍ଷତିର ମାନଦଣ୍ଡ ତୁଳନାରେ 36.52 ଶତକଡାର ଉଚ୍ଚ ଏଟିଆଣ୍ଡସି କ୍ଷତି ହେଉଥିବାରୁ ବିତରଣ କମ୍ପାନୀମାନେ (ଡିସକମ୍) ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ମାନ ବିଦ୍ୟୁତ ଯୋଗାଣରେ ବିଫଳ ହେଉଥିଲେ। ପୁନଶ୍ଚ, ସେହି ଅବଧିରେ 1,200 ଉପକେନ୍ଦ୍ରର ଆବଶ୍ୟକତା ତୁଳନାରେ କେବଳ 550 ଟି ବିତରଣ ଉପକେନ୍ଦ୍ର (33/11 କେଭି) ଉପଲବ୍ଧ ଥିଲା।

ଉପରୋକ୍ତ ତଥ୍ୟାନୁସାରେ ଏବଂ ଯଥାର୍ଥ ବିବେଚନା ପରେ, ରାଜ୍ୟ କ୍ୟାବିନେଟ୍ ରାଜ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ 2,600 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶରେ 2013-14 ରୁ 3 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ 500 ଟି ନୂତନ 33/11 କେଭି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ନିର୍ମାଣର ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଅନୁମୋଦନ (ଜୁଲାଇ 2013) କଲା। ପରେ ଯୋଜନାଟି 'ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ ବିତରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦୃଢ଼ୀକରଣ ପ୍ରକଳ୍ପ' ନାମରେ ନାମିତ ହେଲା। ଓଡ଼ିଶା ସରକାର (ନଭେମ୍ବର 2017) ଉପକୂଳରେ ଭୟଙ୍କର ବାତ୍ୟା (ଅକ୍ଟୋବର 2013) ପରେ ବନ୍ୟା/ବାତ୍ୟା ନିରୋଧୀ ସୁଦୃଢ଼ 473 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ପାଇଁ ପ୍ରକଳ୍ପର ମୂଲ୍ୟ 3,843 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କଲେ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଅବଧି 2018-19 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି କଲେ। ଓଡିଏସ୍‌ଏସ୍‌ପି ଏଟିଆଣ୍ଡସି କ୍ଷତିକୁ ବାର୍ଷିକ ତିନି ଶତକଡା ହ୍ରାସ ସହ ବାର୍ଷିକ 255 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅତିରିକ୍ତ ରାଜସ୍ୱ ସଂଗ୍ରହର ଅଟକଳ କଲେ। ବିତରଣ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ବିକାଶ ଦ୍ୱାରା ଭରସାଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ମାନର ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଲକ୍ଷ୍ୟଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା।

ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଞ୍ଚାରଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଓପିଟିସିଏଲ୍), ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ଏକ ଉଦ୍ୟୋଗକୁ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନକାରୀ ସଂସ୍ଥା ରୂପେ ଜଡିତ କଲେ। ପ୍ରକଳ୍ପର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତାକୁ ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ଓପିଟିସିଏଲ୍‌କୁ ଶକ୍ତି ବିଭାଗ, ବିତ୍ତ ବିଭାଗ, ପ୍ରକଳ୍ପ ବ୍ୟବସ୍ଥାପନା ପରାମର୍ଶଦାତା (ପିଏମ୍‌ସି), ଡିସ୍‌କମ୍ ଏବଂ ପରିଚାଳନା ସମିତି ସହିତ ସମନ୍ୱୟ ରଖିବାକୁ ହେବ। ଅଗଷ୍ଟ 2019 ସୁଦ୍ଧା 3,130.08 କୋଟି ଟଙ୍କା (87 ପ୍ରତିଶତ) ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଛି ଏବଂ କେବଳ 170 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର (36 ପ୍ରତିଶତ) ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଅଛି। ପୁନଶ୍ଚ ଜାନୁଆରୀ 2021 ସୁଦ୍ଧା 3,346 (81 ପ୍ରତିଶତ) କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଛି ଏବଂ 356 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର (75.26 ପ୍ରତିଶତ) ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଅଛି। ପରିବର୍ଦ୍ଧିତ ସମୟ ଅବଧିରେ ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇନଥିବାରୁ ଯୋଜନାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହାସଲ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ; ତତ୍‌ସହିତ ଅନୁପଯୁକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯୋଗୁ ପରିହାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷତି ହେଲା।

ମଇ ରୁ ଅଗଷ୍ଟ 2019 ମଧ୍ୟରେ କରାଯାଇଥିବା ଅନୁପାଳନ ସମୀକ୍ଷାରେ ଉପରୋକ୍ତ ବିଫଳତାର କାରଣ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇଛି। ଏହି ସମୀକ୍ଷାରେ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ସନ୍ଦର୍ଭଗୁଡିକର ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇଛି:

- ପ୍ରକଳ୍ପର ଯୋଜନା ଓ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏଟିଆଣ୍ଡସି କ୍ଷତିରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିବା ବାର୍ଷିକ 3 ପ୍ରତିଶତ ହ୍ରାସର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିଲା କି; ଏବଂ
- ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ଥିବା ତଦାରଖ ଓ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ପ୍ରଣାଳୀ, ଧାର୍ଯ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ ପାଇଁ ପ୍ରଭାବୀ ଥିଲା କି।

ସମୀକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟ

ପ୍ରକଳ୍ପ ଯୋଜନା

3.1.2 ଯୋଜନା ଏକ ପ୍ରକଳ୍ପର ଜଟିଳ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଅଟେ। ପ୍ରକଳ୍ପର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପର୍ଯ୍ୟାୟ କିପରି ରୂପାୟନ କରାଯିବ, ପ୍ରକଳ୍ପ ଯୋଜନା, ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନରେ ଜଡିତ ସଂସ୍ଥା, ଅଂଶୀଦାର ତଥା ପ୍ରକଳ୍ପ ଦଳ ମାନଙ୍କୁ ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରେ। ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ ନିରୂପଣରେ ପ୍ରାଥମିକତା ସ୍ଥିର କରିବା, ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଚିହ୍ନଟ, କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା, ବିପଦ ଆକଳନ ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ। ଯୋଜନାର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ପାଇଁ ଓପିଟିସିଏଲ୍‌କୁ ନୋଡାଲ ସଂସ୍ଥା ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା। ଏହା 473 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ରର ନିର୍ମାଣ ସକାଶେ ବିଭିନ୍ନ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କ ସହ ସଂଯୋଜନା କରିବା ଏହାର ଦାୟିତ୍ୱ ଥିଲା। ଅଥଚ, ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ, ଯୋଜନା ପ୍ରଣୟନରେ ଅପାରଗତା ଯୋଗୁ ପ୍ରକଳ୍ପଟି ନିମ୍ନ ବର୍ଣ୍ଣିତ ବିଳମ୍ବ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହେଲା:

ପିଏମ୍‌ସି ଦ୍ୱାରା ନକ୍ସା ଏବଂ ଡ୍ରାଅିଂର ଅନୁମୋଦନରେ ବିଳମ୍ବ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କଲା

3.1.2.1 ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ତିନି ବର୍ଷ (2013-14 ରୁ 2015-16) ମଧ୍ୟରେ 500 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ନିର୍ମାଣ କରିବାକୁ ଯୋଜନା କରିଥିଲେ। ଓଡ଼ିଶା ସରକାର, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ମଧ୍ୟରୁ ପିଏମ୍‌ସି ଚୟନ କରିବାକୁ ଓପିଟିସିଏଲ୍‌କୁ ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ।

ଇପିସି ଠିକାଦାର ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ନକ୍ସା ଏବଂ ଡ୍ରାଅିଂ 7 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ପିଏମ୍‌ସିକୁ ଅନୁମୋଦନ କରିବାର ଥିଲା। ସମୀକ୍ଷାରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ ପିଏମ୍‌ସି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ନା ସର୍ବେକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନ ସମୟରେ ଅନୁମୋଦନ କରିପାରିଲା ନା ଯାନ୍ତ୍ରିକ, କ୍ରୟ ଏବଂ ନିର୍ମାଣକାରୀ (ଇପିସି) ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ସମୟାନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପନ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିପାରିଲା। 343 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ରର ସମୀକ୍ଷାରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ 205ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ରର ନକ୍ସା ଏବଂ ଡ୍ରାଅିଂକୁ ପିଏମ୍‌ସି 8 ରୁ 165 ଦିନ ବିଳମ୍ବରେ ଅନୁମୋଦନ କରିଥିଲା। ଏହା ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ କରିବାରେ ବିଳମ୍ବ କଲା।

ସମୀକ୍ଷାରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ ପ୍ରସ୍ତାବ ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ (ଆର୍‌ଏଫ୍‌ପି) ଆମନ୍ତ୍ରଣ କଲାବେଳେ ଓପିଟିସିଏଲ୍ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପିଏସ୍‌ୟୁ ମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଯାୟୀ ଅଭିଜ୍ଞତାକୁ ବୈଷୟିକ-ବାଣିଜ୍ୟିକ ନିଲାମର ମାନଦଣ୍ଡ ରୂପେ ସାମିଲ କରିନଥିଲା। ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ(ମଇ 2020) ଯେ, ବୈଦ୍ୟୁତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପରାମର୍ଶଦାତାଙ୍କ ପ୍ରଭୁତ ଅଭିଜ୍ଞତା ଥିଲା। ଅଥଚ, ଉପର ବର୍ଣ୍ଣିତ ଡ୍ରାଅିଂ ଅନୁମୋଦନରେ ହୋଇଥିବା ବିଳମ୍ବରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ, ପିଏମ୍‌ସି ମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଭିଜ୍ଞତା ସମୟ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ ନିଷ୍ପାଦନର ସକ୍ଷମକାରକ ହୋଇଥାନ୍ତା।

ଅନୁପଯୁକ୍ତ ଇପିସି ଠିକାଦାର ଚୟନ

473 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ନିର୍ମାଣର ପ୍ରକଳ୍ପକୁ 22 ଟି ପ୍ୟାକେଜରେ ଭାଗ କରାଯାଇଥିଲା। ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ୟାକେଜ୍‌ରେ 9 ରୁ 53 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ଥିଲା। ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ୟାକେଜର ସମାନ୍ତରାଳ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଭୌଗୋଳିକ ଉପସ୍ଥିତି ଅନୁସାରେ ଅଲଗା ଅଲଗା ଟେଣ୍ଡର ଆହ୍ୱାନ କରାଯାଇଥିଲା। ବୈଷୟିକ ଯୋଗ୍ୟତା ଅନୁସାରେ, ଟେଣ୍ଡର ଆମନ୍ତ୍ରଣ ବର୍ଷର ପୂର୍ବ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିଲାମକାରୀ ଦାଖଲ କରୁଥିବା ନିଲାମ ପାଇଁ ସ୍ୱୟଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚୁକ୍ତି/ଇପିସି ଚୁକ୍ତି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ପ୍ୟାକେଜରେ ଥିବା ଉପକେନ୍ଦ୍ର ସଂଖ୍ୟାର ଅତିକମ୍‌ରେ 50 ପ୍ରତିଶତ ଉପକେନ୍ଦ୍ର ସଫଳ ଭାବରେ ନିର୍ମାଣ, ପରୀକ୍ଷା ଓ ଚାଲୁ କରାଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା। ଓପିଟିସିଏଲ୍ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ୟାକଜକୁ ଟେଣ୍ଡରର ଉପରୋକ୍ତ ମାନଦଣ୍ଡ ଭିତ୍ତିରେ ଇପିସି ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା। 473 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ରର ନିର୍ମାଣକୁ ବିଚାର କଲେ, ବିଗତ

ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ଅତିକମ୍‌ରେ 237 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ନିର୍ମାଣର ଅଭିଜ୍ଞତା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । ଅଥଚ, ଏହି ଅଭିଜ୍ଞତା ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ନିଷ୍ପାଦନର କ୍ଷମତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ୟାକେଜରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ନିଲାମକାରୀଙ୍କ ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ନଥିଲା । ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଇପିସି ଠିକାଦାରମାନେ ସେମାନଙ୍କ କ୍ଷମତା ବହିର୍ଭୁତ ଟେଣ୍ଡରରେ ଭାଗ ନେଲେ ଏବଂ କ୍ଷମତା ବହିର୍ଭୁତ କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶ ହାସଲ କଲେ ।

ତଥ୍ୟର ନମୁନା ପରୀକ୍ଷା ନିମ୍ନ ସାରଣୀ ମୁତାବକ 100 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ଥିବା ଠିକାଦାରଙ୍କୁ 397 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରକାଶ କଲା:

ସାରଣୀ 3.1.1: କ୍ଷମତା ତୁଳନାରେ ଉପକେନ୍ଦ୍ରର ପ୍ରଦାନ

(ଉପକେନ୍ଦ୍ର ସଂଖ୍ୟା)

ଇପିସି ଠିକାଦାରଙ୍କ ନାମ	କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନର ପୂର୍ବ ଅଭିଜ୍ଞତା	ପ୍ରଦତ୍ତ ପ୍ୟାକେଜ୍ ସଂଖ୍ୟା	ପ୍ରଦତ୍ତ ମୋଟ୍ ଉପକେନ୍ଦ୍ର ସଂଖ୍ୟା	ଅଭିଜ୍ଞତା ଅନୁସାରେ ଯୋଗ୍ୟତା	ଅତ୍ୟଧିକ ପ୍ରଦାନ	ହସ୍ତାନ୍ତର/ ସମ୍ପାଦନ (ମଇ 2020)
ମେସର୍ସ ଜିପିଆଇଏଲ୍	18	5	131	36	95	35
ମେସର୍ସ ଏଲ୍ ଆଣ୍ଡ ଟି	12	4	147	24	123	36
ମେସର୍ସ ବିଶ୍ୱନାଥ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ ଲିମିଟେଡ୍.	12	3	78	24	54	27
ମେସର୍ସ ସୃଷ୍ଟି କୋନଟେକ୍ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍	5	1	16	10	6	7
ମେସର୍ସ ଷ୍ଟାରଲିଙ୍ଗ ଆଣ୍ଡ ୱିଲସନ୍ ଲିମିଟେଡ୍	3	3	25	6	19	4
ମୋଟ୍	**50**	**16**	**397**	**100**	**297**	**109**

(ଉତ୍ସ: ଓପିଟିସିଏଲ୍ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟ)

ଉପରୋକ୍ତ ତଥ୍ୟରୁ ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ 100 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ଥିବା ଠିକାଦାରମାନଙ୍କୁ 397 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ସେମାନେ ମଇ 2020 ସୁଦ୍ଧା କେବଳ 109 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ନିର୍ମାଣ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିପାରିଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା 284 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ରର ନିର୍ମାଣ (397 ମଧ୍ୟରୁ) 1 ରୁ 55 ମାସ ବିଳମ୍ବରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି । ଅବଶିଷ୍ଟ 113 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଛି ।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ମଇ 2020) ଯେ, ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଯୋଗ୍ୟତାକୁ ପ୍ୟାକେଜ୍ ଗୁଡିକ ସହିତ ଯୋଡିବାରେ ଅସୁବିଧା ହୋଇଥାନ୍ତା । ଏହା ସୀମିତ ସଂଖ୍ୟକ ନିଲାମକାରୀଙ୍କ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ସହ ଉଚ୍ଚ ଦରରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେଇଥାନ୍ତା । ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନଥିଲା, କାରଣ ପ୍ରକଳ୍ପର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ୟାକେଜକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବିଚାରଣୀୟ ନଥିବାରୁ ଓପିଟିସିଏଲ୍ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଲାମ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଏକ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଥିଲା । ଠିକାଦାରମାନେ ସେମାନଙ୍କ କ୍ଷମତା ବହିର୍ଭୁତ ନିଲାମରେ ଏକକାଳୀନ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ୟାକେଜରେ ଭାଗ ନେବା ଏବଂ ଏହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ବିଳମ୍ବରେ ପ୍ରଭାବ ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ ନକରିବାର ବିପଦକୁ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାର ଥିଲା, ଯାହାକି ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଗଲା ।

କ୍ରୟ ପଦ୍ଧତିରେ ଅଯଥା ପରିବର୍ତ୍ତନ

3.1.2.3 ଓପିଟିସିଏଲ୍ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର କ୍ରୟ ଇପିସି ଠିକାଦାରର ପରିସରରେ ନରଖି ଇପିସି ଚୁକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରୁଥିଲା । ଏଗୁଡିକ ମିତବ୍ୟୟିତା ଓ ଗୁଣବତ୍ତାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ କିଣାଯାଉଥିଲା । ଅଥଚ, ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଓପିଟିସିଏଲ୍ ଇପିସି ଠିକାଦାର[24]ମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିସରରେ ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର କ୍ରୟକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିଥିଲା । ଓଡିଏସ୍ଏସ୍‌ପି ପାଇଁ ନୀତିରେ ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଓପିଟିସିଏଲ୍‌ର ଅନ୍ୟ ପ୍ରକଳ୍ପରେ କିଣାଯାଇଥିବା ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର ଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟ ତୁଳନାରେ ଏହି ଯୋଜନାରେ

---

24 ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଗରେ ସମାନ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟକରଣ ଟ୍ରାନ୍ସଫରମର୍ ତୁଳନା କରି, ଓପିଟିସିଏଲ୍‌ର କ୍ରୟ 30 ଲକ୍ଷରୁ 56.16 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ ଇପିସି ଠିକାଦାରଙ୍କ କ୍ରୟ 33.88 ଲକ୍ଷରୁ 80.18 ଲକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ।

କିଣାଯାଇଥିବା 946 ଟି ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର ଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଯୋଗୁ 173.91 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଲା।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ମଇ 2020) ଯେ, ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର କିଣା ଇପିସି ଠିକାଦାରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିସର ବାହାରେ ରଖିବା ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟ ଉପକରଣରେ ଉଚ୍ଚ ଦର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିଥାନ୍ତା। ସମ୍ଭାବ୍ୟ ନିଲାମରେ ମୂଲ୍ୟର ଉପାଦାନକୁ ଗୋଟିଏ ପ୍ରତିଯୋଗୀତାମୂଳକ ନିଲାମ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଅନୁମାନ କରାଯାଇଥିବାରୁ ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ।

ପ୍ରକଳ୍ପର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା

3.1.3 ଓପିଟିସିଏଲ୍ 473ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ରର ନିର୍ମାଣକୁ 22ଟି ପ୍ୟାକେଜ୍ ଆକାରରେ ନଅଜଣ ଇପିସି ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କଲା। ଏଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ 312ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ସ୍ୱୀକୃତିପତ୍ର ତାରିଖର 14 ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ 161ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର 18 ମାସ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାର ଥିଲା। ସମସ୍ତ ଉପକେନ୍ଦ୍ର ମଇ 2015 ଠାରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାର ଥିଲା। ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିର୍ମାଣ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା ଉପକେନ୍ଦ୍ର ତଥା ଡିସ୍‌କମ୍‌ମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇଥିବା ଉପକେନ୍ଦ୍ର ମାନଙ୍କର ସ୍ଥିତିର ସବିଶେଷ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

ସାରଣୀ 3.1.2: ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ସୁଦ୍ଧା ନିର୍ମାଣ ହୋଇଥିବା ତଥା ଡିସ୍‌କମ୍‌କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇଥିବା ଉପକେନ୍ଦ୍ର ମାନଙ୍କର ସ୍ଥିତି

ବର୍ଷ	ଡିସ୍‌କମ୍‌କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ହେବାକୁ ଥିବା ଉପକେନ୍ଦ୍ର ସଂଖ୍ୟା	ଡିସ୍‌କମ୍‌କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ହେବାକୁ ଥିବା ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଉପକେନ୍ଦ୍ର ସଂଖ୍ୟା	ଡିସ୍‌କମ୍‌କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇଥିବା ଉପକେନ୍ଦ୍ର ସଂଖ୍ୟା	ଡିସ୍‌କମ୍‌କୁ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ଉପକେନ୍ଦ୍ର ସଂଖ୍ୟା	ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇଥିବା ଉପକେନ୍ଦ୍ରର ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ ଉପକେନ୍ଦ୍ରକୁ ମିଶାଇ ସମସ୍ତ ପ୍ରକଳ୍ପର ମୋଟ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)
2014-15	-	-	-	-	-	82.67
2015-16	163	163	-	-	-	717.00
2016-17	149	312	29	29	220.43	1,106.13
2017-18	161	473	93	122	747.62	786.97
2018-19			48	170	338.95	437.31
ମୋଟ୍					**1,307.00**	**3,130.08**

(ଉତ୍ସ: ଓପିଟିସିଏଲ୍‌ର 2014-15 ରୁ 2018-19 ର ହିସାବ ଏବଂ ଓପିଟିସିଏଲ୍ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟ)

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ସମୀକ୍ଷା ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲା ଯେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ 2018-19 ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ 81 ପ୍ରତିଶତ ଆର୍ଥିକ କୃତି (3,843 କୋଟି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରୁ 3,130.08 କୋଟି ଟଙ୍କାର ବିନିଯୋଗ) ତୁଳନାରେ ଭିତ୍ତିଭୂମି କୃତି କେବଳ 36 ପ୍ରତିଶତ (473 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ମଧ୍ୟରୁ 170) ଥିଲା। ନିମ୍ନଲିଖିତ କାରଣଗୁଡିକ ବିଳମ୍ବକୁ ଅବଦାନ ରୂପେ ସମୀକ୍ଷାରୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରାଗଲା:

- ତଦାରଖର ଅନୁପସ୍ଥିତି
- ଜାଗାର ବିଳମ୍ବିତ ହସ୍ତାନ୍ତର
- ବୈଷୟିକ ମାନଦଣ୍ଡର ଅନୁପଯୁକ୍ତ ଯାଞ୍ଚ

ଆର୍ଥିକ ପ୍ରଭାବ ସହିତ ଏଗୁଡିକ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଗଲା:

ତଦାରଖର ଅନୁପସ୍ଥିତି

3.1.3.1 କୌଣସି ପ୍ରକଳ୍ପର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା, କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ସଂସ୍ଥା ଭିନ୍ନ ଅନ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା କରାଗଲେ ପ୍ରଭାବୀ ହୋଇଥାଏ। ପ୍ରକଳ୍ପର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନର ତଦାରଖ ପାଇଁ ଓପିଟିସିଏଲ୍, ଶକ୍ତି ବିଭାଗ ଏବଂ ପରିଚାଳନା କମିଟି ଦ୍ୱାରା ବହୁସ୍ତରୀୟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିଲା।

ଆୟୁକ୍ତ ତଥା ସଚିବ, ଶକ୍ତି ବିଭାଗଙ୍କ ଅଧକ୍ଷତାରେ ବିତ୍ତ ବିଭାଗ, ଯୋଜନା ଓ ସମନ୍ୱୟ ବିଭାଗ, ଡିସ୍କମ୍ ମାନଙ୍କର ଏମ୍‌ଡି/ ସିଇଓ, ଡିସ୍କମ୍, ଓପିଟିସିଏଲ୍, ପୂର୍ବ ଓଇଆର୍‌ସି ସଦସ୍ୟ ତଥା ପୂର୍ବ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ-କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଶକ୍ତି ଗବେଷଣା ଅନୁଷ୍ଠାନ (ସିପିଆର୍‌ଆଇ)ର ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ନେଇ ପରିଚାଳନା ସମିତି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକଳ୍ପର ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ରହିଥାନ୍ତା ଏବଂ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ କରିଥାନ୍ତା। ଏପରି କୌଣସି ସମିତି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗଢ଼ା ହୋଇନାହିଁ।

ସରକାର ଏହି ତଥ୍ୟଗୁଡିକ ସ୍ୱୀକାର (ନଭେମ୍ବର 2020) କରିଥିଲେ।

ଜାଗାର ବିଳମ୍ବିତ ହସ୍ତାନ୍ତର

3.1.3.2 ଇପିସି ଠିକାଦାରମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ ଜାଗାର ହସ୍ତାନ୍ତର ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ। ଠିକାଦାରମାନେ ସ୍ୱୀକାର ପତ୍ର ତାରିଖର 30 ରୁ 300 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସବିଶେଷ ସର୍ବେକ୍ଷଣ କରି ପରିମାଣପତ୍ର ଚୂଡାନ୍ତ କରିବାର ଥିଲା। ଏହା ବିନା କାର୍ଯ୍ୟାରମ୍ଭ ହୋଇପାରି ନଥାନ୍ତା।

ଓପିଟିସିଏଲ୍ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ଥିଲା। 457 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ବାବଦରେ ତଥ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷଣ[25]ରୁ 34 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ପାଇଁ 30 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ, 316 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ପାଇଁ 2 ରୁ 6 ମାସ ମଧ୍ୟେ. 83 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ପାଇଁ 6 ମାସରୁ 1 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, 22 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ପାଇଁ 1 ରୁ 2 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ 2 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ପାଇଁ 2 ବର୍ଷ ପରେ ଜମି ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇଥିବାର ଦେଖାଗଲା। ଏହା କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଗତିରେ ବିଳମ୍ବ କରାଇଥିଲା।

ସବିଶେଷ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା (ଅପ୍ରେଲ 2014) ଦୁଇ ଜଣ ପିଏମ୍‌ସି ଓପିଟିସିଏଲ୍‌କୁ ସହଯୋଗ କରିବାର ଥିଲା। ଜାଗା ହସ୍ତାନ୍ତରେ ବିଳମ୍ବ ହେତୁ ଓପିଟିସିଏଲ୍ ଦ୍ୱାରା ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପିଏମ୍‌ସିଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା 130.58 କୋଟି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରୁ 15.10 କୋଟି ଟଙ୍କା ବିନା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଦିଆଯାଇଥିଲା।

କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ (ମଇ 2020) ରେ କହିଲେ ଯେ, ଡିସ୍କମ୍‌ର ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ନିରୀକ୍ଷକଙ୍କର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତତା ଯୋଗୁ ବହୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜାଗା ହସ୍ତାନ୍ତରରେ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା। ଉତ୍ତରଟି ଉପରେ ଲିଖିତ ପରିଚାଳନା ସମିତିର ଅନୁପସ୍ଥିତି ସହ ଓପିଟିସିଏଲ୍ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପୃକ୍ତ ରାଜ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ମାନଙ୍କ ସହ ସମନ୍ୱୟରେ ବିଫଳତାକୁ ଦୃଢ଼ୀଭୂତ କରୁଛି, ଯାହାକି ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ତଥା ଠିକାଦାର ମାନଙ୍କୁ ତାହାର ହସ୍ତାନ୍ତର ବିଳମ୍ବିତ କରିଥିଲା। ସମୀକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟକୁ ସମର୍ଥନ କରି ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2020) ଯେ, ସେଠାରେ ଉତ୍ତମ ପ୍ରକଳ୍ପ ପରିଚାଳନାର ସୁଯୋଗ ଥିଲା।

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା ଉପକେନ୍ଦ୍ରର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ନହେବା

3.1.3.3 ଯେହେତୁ କାର୍ଯ୍ୟ ନିଷ୍ପାଦନ ପରେ ଡିସ୍କମ୍‌ମାନଙ୍କୁ ପ୍ରକଳ୍ପ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାର ଥିଲା, ଗ୍ରହକମାନଙ୍କୁ ଇପସିତ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା ଉପକେନ୍ଦ୍ରକୁ ଶିଘ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରାଇବା ପାଇଁ ଡିସ୍କମ୍‌ମାନଙ୍କ ସହ ଉପଯୁକ୍ତ ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା କରିବାର ଥିଲା। ଏହି କ୍ରମରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅଭାବ ଦେଖାଗଲା:

- ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ସୁଦ୍ଧା 473 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ମଧ୍ୟରୁ 101 ଟି ଚାର୍ଜ ହୋଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ଡିସ୍କମ୍‌ମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇନଥିଲା। 98 ଟି ଚାର୍ଜ/ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇଥିବା ଉପକେନ୍ଦ୍ର କ୍ଷେତ୍ରରେ ହସ୍ତାନ୍ତରରେ 31 ରୁ 878 ଦିନ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା। ଯେହେତୁ ଚାର୍ଜ ହୋଇଥିବା ଉପକେନ୍ଦ୍ର ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇ ନଥିଲା, ଉପଭୋକ୍ତା ମାନଙ୍କୁ ସମୁଚିତ ଭୋଲଟେଜ୍ ସହ ଅବିରତ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣର ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇନଥିଲା ତଥା 774.20 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପୁଞ୍ଜି ବାଧିତ ହୋଇ ପଡିରହିଥିଲା।

  ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ମଇ 2020) ଯେ, ମାନବ ସମ୍ବଳର ଅଭାବ ଯୋଗୁ ବିତରଣ ସଂସ୍ଥାମାନେ ଉପକେନ୍ଦ୍ରର କାର୍ଯ୍ୟଭାର ନେଇ ନଥିଲେ।

---

25 ପ୍ରକଳ୍ପ ପରିଚାଳନା ପରାମର୍ଶଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ତଥ୍ୟ।

- ଡିସ୍‌କମ୍‌ମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇଥିବା 170 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ମଧ୍ୟରୁ ଯୋଗାଣ ଉତ୍ସ ନଥିବା ହେତୁ ଦୁଇଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର[26] କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ନଥିଲା। ଏହା ଦ୍ୱାରା 14.58 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅଚଳ ନିବେଶ ହେଲା।

  ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ମଇ 2020) ଯେ, ମୂଳ ଉତ୍ସରେ ଡିସ୍‌କମ୍ ଦ୍ୱାରା ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର ବସାନଯିବା ତଥା ଜଙ୍ଗଲ ଅନୁମତି ମିଳିନଥିବାରୁ ଉପକେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇପାରି ନଥିଲା।

  ଓଡିଏସ୍‌ଏସ୍‌ପିରେ ମୁଖ୍ୟତଃ କ୍ଷତି ହ୍ରାସ କରିବା ତଥା ଭୋଲଟେଜ୍‌ରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ପାଇଁ ଡିସ୍‌କମ୍ ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 33/11 କେଭି ଉପକେନ୍ଦ୍ରର ନିର୍ମାଣ ସ୍ଥାନ ଚୟନର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଇଥିଲା। ଉପକେନ୍ଦ୍ରର ହସ୍ତାନ୍ତର ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପାଦାନ ଗୁଡିକୁ ଓପିଟିସିଏଲ୍ ଏବଂ ଡିସ୍‌କମ୍‌ମାନେ ଯୋଜନା ସ୍ତରରେ ନିରୂପଣ କରିବାର ଥିଲା। ଓଇଆର୍‌ସିର ଅକ୍ଟୋବର 2017 ଆଦେଶରେ ଡିସ୍‌କମ୍‌ମାନେ ଓଆଣ୍ଡଏମ୍ ମୂଲ୍ୟରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ତଥା ମାନବ ସମ୍ବଳର ଅଭାବ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ। ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷିରେ ଯୋଜନା ରୂପାୟନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ସରକାର ବହନ କରିବାକୁ କହିଲେ।

  ଓଇଆର୍‌ସି ଓପିଟିସିଏଲ୍‌ର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନାକୁ ସମୀକ୍ଷା (ଜୁଲାଇ 2020) କରି ଡିସ୍‌କମ୍‌ମାନଙ୍କ ସହ ସମନ୍ୱୟ ମାଧ୍ୟମରେ ଓଡିଏସ୍‌ଏସ୍‌ପି ପ୍ରକଳ୍ପର ତୁରନ୍ତ ନିର୍ମାଣ ତଥା ଡିସ୍‌କମ୍‌ମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ତୁରନ୍ତ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାକୁ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କଲେ। ସରକାର, ସମୀକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରି କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2020) ଯେ, ଡିସ୍‌କମ୍‌ମାନଙ୍କୁ ଉପକେନ୍ଦ୍ର ମାନଙ୍କର ହସ୍ତାନ୍ତର ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରାଯାଉଥିଲା।

- ଓପିଟିସିଏଲ୍ ଉପକେନ୍ଦ୍ର ତଥା ପରିବହକ ମାନଙ୍କର ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ କର୍ମ ସମ୍ପାଦନ, ପରିଚାଳନା ତଥା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ପତ୍ୟେକ ଉପକେନ୍ଦ୍ରର ଯୋଜନାରେ ପରିଚାଳନାଗତ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ (ଏସ୍‌ସିଏଡିଏ) ପ୍ରାବଧାନ ଥିଲା। ଏହି ଉପକରଣର ନିୟମିତ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଡିସ୍‌କମ୍ ସହ କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇନଥିଲା। ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା ସାତଟି ପ୍ୟାକେଜ୍‌ର 94 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ରରେ ଏସ୍‌ସିଏଡିଏ ପାଇଁ 18.12 କୋଟି ଟଙ୍କାର କମ୍ପ୍ୟୁଟର ପ୍ରଣାଳୀ ଯୋଗାଇଥିଲା। କିନ୍ତୁ ଡିସ୍‌କମ୍ ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଶିକ୍ଷିତ ଶ୍ରମଶକ୍ତିର ଅପ୍ରାବଧାନ ହେତୁ ସେଗୁଡିକ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇପାରି ନଥିଲା।

ଡିସ୍‌କମ୍‌ମାନେ ସେମାନଙ୍କର କର୍ମଚାରୀବର୍ଗଙ୍କୁ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ତାଲିମ ଦେବେ ବୋଲି ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଥିଲେ (ମଇ 2020)।

3.1.4 ବୈଷୟିକ ମାନଦଣ୍ଡର ସଠିକ୍ ଯାଞ୍ଚ ନହେବା

ନିଲାମ ଦସ୍ତାବେଜ୍‌ରେ ବୈଷୟିକ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିବରଣ ଅନୁସାରେ ପାଞ୍ଚ ମେଗା ଭୋଲ୍ଟ ଏମ୍ପିୟର (ଏମ୍‌ଭିଏ) ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର କ୍ଷେତ୍ରରେ ସର୍ବାଧିକ 21 କିଲୋୱାଟ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭାରଯୁକ୍ତ କ୍ଷତି ହେବାରଥିଲା। ଅଥଚ ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତ ବୈଷୟିକ ବିବରଣ ଓ ନକ୍ସାର ସଠିକ ଯାଞ୍ଚ ନହେବା ଯୋଗୁ ଇପିସି ଠିକାଦାର ଯୋଗାଣ କରିଥିବା 26.789 କିଲୋୱାଟ୍ ଉଚ୍ଚତର ଭାରଯୁକ୍ତ କ୍ଷତିବାଲା 64 ଟି ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ 5 ଏମ୍‌ଭିଏ ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର ସ୍ଥାପନ ତଥା ଚାଲୁ ହୋଇଥିଲା। ଏହା ସୂଚିତ କଲା ଯେ 3.25 ମିଲିୟନ୍ ୟୁନିଟ୍ (ଏମ୍‌ୟୁ) ଅତିରିକ୍ତ ବୈଷୟିକ କ୍ଷତି ଯୋଗୁ ବାର୍ଷିକ 90.06 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା[27]ର କ୍ଷତି ଏବଂ ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର 30 ବର୍ଷ ଜୀବନ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ମୋଟ୍ 27.02 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେବାର ଥିଲା।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଉତ୍ତରରେ କହିଲେ (ମଇ 2020) ଯେ, ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର ଗୁଡିକର ପ୍ରକୃତ କ୍ଷତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ସେଗୁଡିକୁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଶକ୍ତି ଗବେଷଣା ଅନୁଷ୍ଠାନ (ସିପିଆର୍‌ଆଇ) କୁ ପଠାଯାଇଥିଲା (ଫେବୃୟାରୀ 2020) ଏବଂ ପ୍ରତିବେଦନ ପାଇଲା ପରେ ଓପିଟିସିଏଲ୍‌ର ବୈଷୟିକ ସମିତି ଦ୍ୱାରା ଯଥାର୍ଥ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯିବ।

---

26 ମେରାମୁଣ୍ଡଳୀ ଏବଂ ଟାଙ୍ଗରପାଲ୍ଲୀ।

27 (5.789 କେଭି x 24 ଘଣ୍ଟା x 365 ଦିନ x 14 ଟି x 197 ପଇସା=13.99 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା)+(5.789 କେଭି x 24 ଘଣ୍ଟା x 365ଦିନ x 50 ଟି x 300 ପଇସା = 76.07 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) = 90.06 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା।

ଏହିପରି ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର ଗୁଡିକର ସ୍ଥାପନ ଅନୁମତିରେ ଆବଶ୍ୟକ ଯାଞ୍ଚର ଅଭାବ ଏଟିଆଣ୍ଡସି କ୍ଷତି ହ୍ରାସର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଥିଲା । ଉପରୋକ୍ତ ଘଟଣାକୁ ସଂଶୋଧନ କଲାବେଳେ (ଓପିଟିସିଏଲ୍) କିପରି ଏଥିପାଇଁ ଅନୁମୋଦନ ଦିଆଗଲା ଏହାର ସମାଧାନ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ଏଲ୍ଆଣ୍ଡଟିକୁ 53 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ରର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । 53 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ମଧ୍ୟରୁ ତିନୋଟିରେ, ଯୋଗାଣ ଓ ସ୍ଥାପନ ଏଲ୍ଓଏ ମଧ୍ୟରେ ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର କ୍ଷମତାରେ ଅମେଳ ଥିଲା । କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶର ଭିନ୍ନତାରେ ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାରେ ବିଳମ୍ବ ଯୋଗୁ 1.96 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଉଚ୍ଚତର କ୍ଷମତାଯୁକ୍ତ ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର ସ୍ଥାପନ ହେଲା ।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ତଥ୍ୟକୁ ସ୍ୱୀକାର କଲେ ।

- ଉପକେନ୍ଦ୍ରରେ ଥିବା 33 କେଭି ଉତ୍ସ ଫିଡର ଠାରୁ କିମ୍ବା ନିକଟସ୍ଥ 33 କେଭି ପରିବାହକ ଠାରୁ ନୂତନ ଉପକେନ୍ଦ୍ର ପାଇଁ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଥିଲା । 33 କେଭି ପରିବାହକ ଠାରୁ ଟ୍ୟାପିଙ୍ଗ୍ ଜରିଆରେ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା 215 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ମଧ୍ୟରୁ 161 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ନୂତନ ଉପକେନ୍ଦ୍ରକୁ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଉଥିବା ପୁରୁଣା 33 କେଭି ଉତ୍ସ ପରିବାହକର ମୋଟେଇ 34 ବର୍ଗ ମିଲିମିଟର ରୁ 100 ବର୍ଗ ମିଲିମିଟର ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପରେ ନୂତନ ଉପକେନ୍ଦ୍ରକୁ ଶକ୍ତି ପରିବହନ କରୁଥିବା 33 କେଭି ପରିବାହକର ମୋଟେଇ 148 ବର୍ଗ ମିଲିମିଟର ଥିଲା ବେଳେ ଉତ୍ସ ପରିବାହକର ମୋଟେଇ ଠାରୁ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ଅଧିକ ମୋଟା ପରିବାହକ ବିଛାଇବା ଅଧିକ କ୍ଷମତା ସମ୍ପନ୍ନ ପରିବାହକରେ କମ୍ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଇ ପାରେ । ମୂଳ ଉତ୍ସ ଠାରୁ ଟ୍ୟାପିଙ୍ଗ ବିନ୍ଦୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋଟା ପରିବାହକ ନଥାଇ ଟ୍ୟାପିଙ୍ଗ ବିନ୍ଦୁ ଠାରୁ ନୂତନ ଉପକେନ୍ଦ୍ର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ ମୋଟା ପରିବାହକର ପ୍ରାବଧାନ କୌଣସି ହିତ ସାଧନ ବିନା 7.98 କୋଟି ଟଙ୍କାର ନିଷ୍କ୍ରିୟ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ପରିଣତ ହେଲା ।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଉତ୍ତରରେ କହିଲେ (ମଇ 2020) ଯେ, ଡିସ୍କମ୍ମାନେ ଖୁବଶୀଘ୍ର ପରିବାହକର ଉନ୍ନତିକରଣ କରିବେ ।

3.1.5 ପ୍ରକଳ୍ପର ଫଳାଫଳ

3.1.5.1 ପ୍ରତ୍ୟେକ ସବ୍‌ଷ୍ଟେସନରେ ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର କ୍ଷମତା ଭବିଷ୍ୟତର ଭାର ଉପରେ 80 ପ୍ରତିଶତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଧାର କରି ବିସ୍ତୃତ ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରତିବେଦନ (ଡିପିଆର୍) ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା । ଡିସ୍କମ୍‌କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିବା 170 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ମଧ୍ୟରୁ 121 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ରର ଯାଞ୍ଚ ସମୟରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ 56 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ରରେ ଏକ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପରେ ମଧ୍ୟ ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମରର ଭାର 25 ପ୍ରତିଶତ ତଳେ ରହିଥିଲା । ଡିପିଆର୍‌ରେ ପୂର୍ବାନୁମାନ ଭାର ଅନୁପଯୁକ୍ତ ହେବା ଦ୍ୱାରା ଉଚ୍ଚ କ୍ଷମତା ସମ୍ପନ୍ନ ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର ସ୍ଥାପନ କରାଗଲା । ଏହା ଦ୍ୱାରା ଉଭୟ 22.31 କୋଟିଟଙ୍କାର ଅତିରିକ୍ତ ବ୍ୟୟ, ଏବଂ 2018-19 ଶୁଦ୍ଧରେ ବାର୍ଷିକ 0.636 ନିୟୁତ ୟୁନିଟ୍‌ର ଅତିରିକ୍ତ ଭାର କ୍ଷତି[28] ଯାହାର ମୂଲ୍ୟ 16.01 ଲକ୍ଷ ଅଟେ । ଏହି ଅତିରିକ୍ତ ଭାର କ୍ଷତି, ଏଟିଆଣ୍ଡସି କ୍ଷତିକୁ ଯୋଗଦାନ କରେ ।

ବିଭାଗ, ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣକୁ ଗ୍ରହଣକଲା ବେଳେ କହିଲା (ନଭେମ୍ବର 2020) ଯେ, ଓଡିଏସ୍ଏସ୍‌ପି ଅଧୀନରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ଉପଯୋଗରେ ଉନ୍ନତିଆଣିବା ପାଇଁ ଡିସ୍କମ୍‌ମାନଙ୍କୁ ସଠିକ ଭାର ସନ୍ତୁଳନ କରିବାକୁ କୁହାଯାଇଛି ।

3.1.5.2 ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ସୁଦ୍ଧା 271 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ରକୁ ଚାର୍ଜ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରୁ 170 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ରକୁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରିବା ପାଇଁ ଡିସ୍କମ୍‌କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 3.1.3 ରେ ଯେପରି କୁହାଯାଇଛି ଯେ 101 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ହସ୍ତାନ୍ତ ନହେବା କାରଣରୁ ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚ ମାନର ଶକ୍ତିର ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

---

[28] କୋଏଲ୍ ସହିତ ଜଡିତ କ୍ଷତି ହେଉଛି ଭାର କ୍ଷତି ।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ମଇ 2020) ଯେ, ଡିସ୍କମ୍‌ରେ ମାନବ ସମ୍ବଳର ଅଭାବ ହେତୁ ସେମାନେ ଉପକେନ୍ଦ୍ର ନେବାକୁ ଅସମର୍ଥ। ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଭୋଲ୍ଟେଜ୍ ସହିତ ବିଦ୍ୟୁତ ଯୋଗାଣ ଏଟିଆଣ୍ଡସି କ୍ଷତି ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ଯୋଜନାଟି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲା, ଯାହା ହାସଲ ହୋଇପାରି ନଥିଲା। ଅଧିକନ୍ତୁ, କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ମନ୍ତବ୍ୟ ଡିସ୍କମ୍‌ର କୌଣସି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସହିତ ସମର୍ଥିତ ନୁହେଁ ।

3.1.5.3 ଯଦିଓ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ବାର୍ଷିକ ତିନି ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ବୈଷୟିକ କ୍ଷତି ହ୍ରାସ କରିବାକୁ ଲକ୍ଷ ରଖିଥିଲା ଏବଂ 10 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ନିବେଶକୁ ଫେରାଇବା ପାଇଁ ବାର୍ଷିକ 255 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅତିରିକ୍ତ ରାଜସ୍ୱ ଉତ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ଲକ୍ଷ ରହିଥିଲା କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ ବୈଷୟିକ କ୍ଷତିର ହ୍ରାସ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଉପକେନ୍ଦ୍ରରେ କୌଣସି ବିଦ୍ୟୁତ ମାପକ ଯନ୍ତ୍ରର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ଶକ୍ତି ସମୀକ୍ଷାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇ ନଥିଲା।

ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2020) ଯେ, ସଠିକ ଭାର ସନ୍ତୁଳନ ପାଇଁ ଡିସ୍କମ୍‌ମାନଙ୍କୁ ସମସ୍ତ 11 କେଭି ଫିଡରର ଶକ୍ତି ସମୀକ୍ଷା କରିବାକୁ କୁହାଯାଇଛି ଯାହା ଦ୍ୱାରା କମ୍ ବୈଷୟିକ କ୍ଷତି ହେବ।

ବ୍ୟବସ୍ଥାଭିତ୍ତିକ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ଏବଂ ଶକ୍ତି ସମୀକ୍ଷାର ଫଳାଫଳ ପାଇବା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କୁ ତୁରନ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ପଡିବ କାରଣ ଏଟିଆଣ୍ଡସି କ୍ଷତି ହ୍ରାସ କରିବାରେ ବିନିଯୋଗ କେବଳ ଓଡିଏସ୍ଏସ୍‌ପିର ଅଂଶ ନୁହେଁ ବରଂ ଏହି ଯୋଜନା ଏକକାଳୀନ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯୋଜନା ଯଥା ଓଡ଼ିଶା ସମର୍ପିତ କୃଷି ଓ ମତ୍ସ୍ୟଚାଷ ଫିଡର ପ୍ରକଳ୍ପ ଏବଂ ରାଜୀବ ଗାନ୍ଧୀ ଗ୍ରାମୀଣ ବିଦ୍ୟୁତୀକରଣ ଯୋଜନା-ଦ୍ୱିତୀୟ ଇତ୍ୟାଦି, ଏ ସମସ୍ତ ଏକ ବିରାଟ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରୁଥିଲା।

ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା

3.1.6 ଇପିସି ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପାର ଅନେକ ଉଦାହରଣ ଯାହା ସମୀକ୍ଷାରେ ଦେଖାଯାଇଥିଲା ତାହା ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଗଲା:

କ୍ଷତିଭରଣାକୁ ସମୟ ପୂର୍ବରୁ ଫେରସ୍ତ

3.1.6.1 ଇପିସି ଚୁକ୍ତିନାମା ଅନୁଯାୟୀ, ଓପିଟିସିଏଲ୍ ପ୍ରକଳ୍ପର ଯୋଗାଣ ଏବଂ ନିର୍ମାଣରେ ବିଳମ୍ବ ପାଇଁ 2015-16 ରୁ 2018-19 ମଧ୍ୟରେ ଇପିସି ଠିକାଦାରଙ୍କ ଠାରୁ କ୍ଷତିଭରଣା (ଏଲ୍‌ଡି) ବାବଦରେ 55.70 କୋଟି ଟଙ୍କା କଟାଯାଇଥିଲା। ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ (ବିଓଡି) ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ (ଫେବୃୟାରୀ 2018) ଯେ, କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପ୍ତ ହେଲାପରେ ଯଦି ବିଳମ୍ବ ଠିକାଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହୋଇନଥିବ ତେବେ କ୍ଷତିଭରଣାକୁ ଫେରସ୍ତ କରାଯିବ। ନକ୍ସା ଓ ଡିଜାଇନ୍, ରାଇଟ୍ ଅଫ୍ ୱେ ସମସ୍ୟାର ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ବିଳମ୍ବର ଆଧାର କରି ସମୟ ବିସ୍ତାର ବିଷୟକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀକୁ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା। ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ସମୟ ବିସ୍ତାର ଅନୁମତି ଦେବା ସହିତ ସିଏମ୍‌ଡିକୁ କ୍ଷତିଭରଣାର ଫେରସ୍ତର ଆବଶ୍ୟକୀୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ପାଇଁ ଅଧିକୃତ କଲା। ଅଥଚ, ପୂର୍ବ ନିର୍ଦ୍ଦେଶର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରି କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ ପୂର୍ବରୁ 55.70 କୋଟି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରୁ 49.39 କୋଟି ଟଙ୍କା ଇପିସି ଠିକାଦାରମାନଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଦ୍ୱାରା 8.28 କୋଟି ଟଙ୍କା ସୁଧ ଆକାରେ କ୍ଷତି ହେଲା।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ମଇ 2020) ଯେ, ପ୍ରକଳ୍ପ ସମାପ୍ତି ଅବଧି ବୃଦ୍ଧି ହେତୁ ଏଲ୍‌ଡି ଫେରସ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା। ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନଥିଲା କାରଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲା ଯେ ପ୍ରକଳ୍ପ ସମାପ୍ତି ହେବା ପରେ ଏଲ୍‌ଡି ଫେରସ୍ତ କରାଯିବ।

ଅତିରିକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଭେଦଭାବ ପରିଶୋଧ

3.1.6.2 ତାର ଟାଣିବା[29] କାର୍ଯ୍ୟ ସବୁବେଳେ ରାଇଟ୍ ଅଫ୍ ୱେ (ଆରଓଡବ୍ଲ୍ୟୁ) ସମସ୍ୟା ସହିତ ଜଡିତ। ସାଧାରଣତଃ ଯେଉଁ ଜମି ମାଲିକମାନଙ୍କ ଜମି ଉପରେ ତାର ଗୁଡିକ ଟଣାଯାଇଥାଏ[30] ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରତିରୋଧ ଦ୍ୱାରା ତାର ବିଛାଇବା ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥାଏ। ଇପିସି ଚୁକ୍ତିନାମା ଅନୁସାରେ, ବିଓକ୍ୟୁ ଚୂଡାନ୍ତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଠିକାଦାରମାନେ ନିଜସ୍ୱ ସର୍ବେକ୍ଷଣ କରିବେ ବୋଲି ସର୍ତ୍ତ ରହିଥିଲା। ପୁନଶ୍ଚ, ଆରଓଡବ୍ଲ୍ୟୁ ହାସଲ କରିବାର

[29] ତାର ଟାଣିବା: ଖୁଣ୍ଟରୁ ଖୁଣ୍ଟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାର ଗୁଡିକର ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସାରଣ ପାଇଁ ନିର୍ମାଣ।

[30] ତାର ଟଣା ଯାଇଥାଏ: ତାର ଗୁଡିକ ଗୋଟିଏ ଖୁଣ୍ଟରୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଖୁଣ୍ଟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଥାପନ କରିବା।

ଦାୟିତ୍ୱ ଠିକାଦାରର ଦାୟିତ୍ୱ ଓ ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ। ଗୋଟି ଇପିସି ଠିକାଦାର ଆରଓଡବ୍ଲ୍ୟୁ ସମସ୍ୟା ହେତୁ ସ୍ଥାନ/ମାର୍ଗ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା ଅତିରିକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଅର୍ଥ ଭରଣା କରିବାକୁ ଦାବି କରିଥିଲେ। ଓପିଟିସିଏଲ୍ ତିନୋଟି ଇପିସି ଠିକାଦାରଙ୍କୁ 46.76 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପରିଶୋଧ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଲା। ଜଣେ ଇପିସି ଠିକାଦାରର ପରିଶୋଧକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା ଏହି କାରଣରୁ ଯେ ଆରଓଡବ୍ଲ୍ୟୁ ସମସ୍ୟା ଗୁଡିକ ଠିକାଦାରଙ୍କ ପରିସରରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ। ଏହି ଭେଦଭାବ ଦ୍ୱାରା ତିନି ଜଣ ଇପିସି ଠିକାଦାରଙ୍କୁ 46.76 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା ଦିଆଯାଇଥିଲା।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ମଇ 2020) ଯେ, ଇପିସି ଠିକାଦାରମାନେ ଲାଇନ୍ ଗୁଡିକର କ୍ଷତି ନହେବା ପାଇଁ କିଛି କ୍ଷତି ପୂରଣ କରିଥିଲେ ଯାହାକି ସେମାନଙ୍କୁ ଫେରସ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା। ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନଥିଲା କାରଣ ଆରଓଡବ୍ଲ୍ୟୁ ସମସ୍ୟାର କ୍ଷତିପୂରଣକୁ ଇପିସି ଠିକାଦାର ବହନ କରିବାର ଥିଲା।

ଚୁକ୍ତିଭିତ୍ତିକ ସର୍ତ୍ତାବଳୀରୁ ଅହେତୁକ ବିଚ୍ୟୁତି

3.1.6.3 ସାଧାରଣ ବିଜ୍ଞତା ଭାବରେ, ଚୁକ୍ତି ଗୁଡିକର ପରବର୍ତ୍ତୀ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଗୁଡିକ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଲାଭଦାୟକ ହେଲେ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଏ। କିନ୍ତୁ, ଇପିସି ଚୁକ୍ତିର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିବା ବେଳେ, ଓପିଟିସିଏଲ୍ ଚୁକ୍ତିନାମା ଗୁଡିକର ବିଭିନ୍ନ ଧାରାଗୁଡିକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଲା ଯାହା ପ୍ରକଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟରେ ଠିକାଦାରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଲାଭଦାୟକ ଥିଲା। ଏଗୁଡିକ ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି:

- ଏକ ଇପିସି ଠିକାଦାର ପାୱାର ଏବଂ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ କେବୁଲ୍ ଚୁକ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ କ୍ରୟ କରି ଯୋଗାଇବା[31] ପରିବର୍ତ୍ତେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ଓପିଟିସିଏଲ୍‌କୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲା। ଚୁକ୍ତିରେ ଏହା ପାଇଁ କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ନଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଓପିଟିସିଏଲ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ଅନୁମତି ଦେଲା। ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ, କ୍ରୟ କରି ଯୋଗାଇବା ଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଯାଗାଇବାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେତୁ, ଇପିସି ଠିକାଦାରକୁ ଅହେତୁକ ଭାବେ 0.63 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଲାଭ ଦିଆଗଲା କାରଣ ଏହା ତାଙ୍କ ଉତ୍ପାଦର ମୂଲ୍ୟ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ମୂଲ୍ୟ ଠାରୁ ଅଧିକ ପାଇଲା।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ମଇ 2020) ଯେ, ଇପିସି ଠିକାଦାରକୁ ଚୁକ୍ତି ମୂଲ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ କ୍ରୟ କରି ଯୋଗାଇବା ଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଯୋଗାଣକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି। ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ଯୋଗାଣ ପଦ୍ଧତିର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବା ଦ୍ୱାରା ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟରେ କ୍ରୟ ହୋଇଥିଲା।

- 35 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଏକ ଇପିସି ଠିକାଦାର (ଏକ ମିଳିତ ଉଦ୍ୟୋଗରେ)କୁ ପ୍ୟାକେଜ୍-1 ଆଇଏଆରକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା। ମିଳିତ ଉଦ୍ୟୋଗଙ୍କ ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ, ଓପିଟିସିଏଲ୍ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପରିମାଣ ପୃଥକ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଲା, ଗୋଟିଏ ଅଂଶୀଦାର ପାଇଁ 24 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଅଂଶୀଦାର ପାଇଁ 11 ଟି ଉପକେନ୍ଦ୍ର ହେଲା ଯଦିଓ ଏଲ୍ଓଏରେ ସେପରି କୌଣସି ପ୍ରାବଧାନ ନଥିଲା। ତାହା ପରେ ସାମଗ୍ରୀ ଯାହାକି କ୍ରୟ କରି ଯୋଗାଇବାର ଥିଲା ସେଗୁଡିକୁ ଅନ୍ୟ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ଠାରୁ କ୍ରୟ କରିବା ପରେ ଜଣେ ଅଂଶୀଦାର ଯୋଗାଇ ଥିଲା। ଯଦିଓ ଜଣେ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚୁକ୍ତି ମୂଲ୍ୟ ଠାରୁ କମ୍ ମୂଲ୍ୟରେ ସାମଗ୍ରୀ କ୍ରୟ କରାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଏହାକୁ ଚୁକ୍ତି ମୂଲ୍ୟରେ ଓପିଟିସିଏଲ୍ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଅଂଶୀଦାରକୁ 2.04 କୋଟି ଟଙ୍କା ଲାଭ ମିଳିଥିଲା। ଓପିଟିସିଏଲ୍ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଥିଲା ଯେ ଅନ୍ୟ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ଠାରୁ କ୍ରୟ କରିବାକୁ, କିଣାଯାଇଥିବା ଭିତ୍ତିରେ ନୁହେଁ ବରଂ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବିକ୍ରୟ ଆଧାର ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ। ତେଣୁ, ଏଲ୍ଓଏ ପ୍ରଦାନ ହେବା ପରେ ଚୁକ୍ତି ଭିତ୍ତିକ ସର୍ତ୍ତାବଳୀରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦ୍ୱାରା ଠିକାଦାରମାନଙ୍କୁ ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା ମିଳିଥିଲା।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ମଇ 2020) ଯେ, ପରିମାଣରେ ପୃଥକତାକୁ ଦକ୍ଷ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଚୁକ୍ତି ମୂଲ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା। ଓପିଟିସିଏଲ୍ ତାହାର ନୀତି ଏବଂ ଚୁକ୍ତିନାମାକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମୀକ୍ଷା କରିବା ଉଚିତ୍ କାରଣ ଏହା ଦ୍ୱାରା ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା ହୋଇଛି ଯାହା ଚୁକ୍ତିରେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୁହେଁ।

[31] କ୍ରୟ କରାଯାଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ଗୁଡିକ ହେଉଛି ଠିକାଦାରମାନେ ଖୋଲା ବଜାରରୁ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ କିଣୁଥିବା ସାମଗ୍ରୀ କିନ୍ତୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଯୋଗାଣ ସାମଗ୍ରୀ ଗୁଡିକ ଠିକାଦାର ନିଜ ଉତ୍ପାଦନରୁ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି।

ଅନୁପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଅଧିକ ଆର୍ଥିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେତୁ ପରିହାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷତି

3.1.7 କେବଳ 36 ପ୍ରତିଶତ ଭିତ୍ତିଭୂମିରେ ପ୍ରଗତି ତୁଳନାରେ 81 ପ୍ରତିଶତ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରଗତିରେ କାରଣ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରୁଥିବା ବେଳେ, ସମୀକ୍ଷାରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ପରିହାର୍ଯ୍ୟ କ୍ରୟ ଆକାରରେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ଯାହା ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା, ନିମ୍ନରେ ତାହା ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା:

ଆବଶ୍ୟକତା ବିନା କ୍ରୟ

3.1.7.1 ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ସୁଦ୍ଧା ଓପିଟିସିଏଲ୍ 22 ଟି ପ୍ୟାକେଜ୍ ମଧ୍ୟରୁ 7 ଟି ପାଇଁ ବିଓକ୍ୟୁକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ କରିପାରିଥିଲା। ଗୋଟିଏ ପ୍ୟାକେଜ୍‌ର କାର୍ଯ୍ୟ ସରିବା ପରେ ମଧ 16.47 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସାମଗ୍ରୀ ଯାହାକି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମାୟୋଜନ ହୋଇନାହିଁ ତାହା ପାଇଁ ଓପିଟିସିଏଲ୍ 12.35 କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିସାରିଛି। ଉପଯୁକ୍ତ ଉପଯୋଗର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ନକରି ସାମଗ୍ରୀ କ୍ରୟ କରିବା ଦ୍ୱାରା 16.47 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସାମଗ୍ରୀ ନିଷ୍କ୍ରିୟ ହୋଇ ପଡିରହିଛି ଯାହା ଦ୍ୱାରା 0.69 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସୁଧ ଆକାରରେ କ୍ଷତି ହୋଇଛି।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଉତ୍ତରରେ କହିଲେ (ମେଇ 2020) ଯେ, ପ୍ରକଳ୍ପ ଗୁଡିକ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେବାକୁ ଥିବା ଖୁଣ୍ଟ ଓ ତାରଗୁଡିକର ସଠିକ୍ ପରିମାଣ ଜାଣିହେବ ନାହିଁ। ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନଥିଲା କାରଣ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଦ୍ୱାରା ଏହିପରି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ପରିମାଣ ନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇ ପାରିବ। ଅଧିକନ୍ତୁ, ଇପିସି ଚୁକ୍ତିରେ ମଧ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି ଯେ ବିଓକ୍ୟୁ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଠିକାଦାରମାନେ ନିଜସ୍ୱ ସର୍ବେକ୍ଷଣ କରିବା ଉଚିତ୍। ସରକାର ନଭେମ୍ବର 2020 ରେ ସମୀକ୍ଷା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣକୁ ସମର୍ଥନ କରିଛନ୍ତି।

- ଚୁକ୍ତିଭିତ୍ତିକ ସର୍ତ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ, ଟେଣ୍ଡର ସମୟରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ଅନୁଯାୟୀ ଇପିସି ଠିକାଦାରମାନେ ସାମଗ୍ରୀ ଯୋଗାଣ କରିବେ। ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଉଭୟ ଉପକେନ୍ଦ୍ର ଗୁଡିକ ଏବଂ ତାର ଟଣା ଉପାଦାନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା। ତାର ଟଣା ଉପାଦାନ ଗୁଡିକୁ ସ୍ଥାନର ଅବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକତା ଆଧାରରେ କ୍ରୟ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ। ଇପିସି ଠିକାଦାରମାନେ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହେବା ଏବଂ ନକ୍ସା ଏବଂ ଡିଜାଇନ୍ ଅନୁମୋଦନ ପୂର୍ବରୁ ତାର ଟଣା ଉପାଦାନ ଏବଂ ଉପକେନ୍ଦ୍ର ଉପାଦାନ କ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ। ଏଲ୍‌ଓଏ ପରିମାଣ ଉପରେ ଆଧାର କରି ପିଏମ୍‌ସି ଏବଂ ଓଡିଏସ୍‌ଏସ୍‌ପି କକ୍ଷ ସାମଗ୍ରୀ ପଠାଇବା ପ୍ରମାଣପତ୍ରକୁ ଅନୁମୋଦିତ କରିଥିଲେ। ଇପିସି ଠିକାଦାରମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା 22 ଟି ପ୍ୟାକେଜ୍ ମଧ୍ୟରୁ ପାଞ୍ଚଟିର ସମୀକ୍ଷା ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଜଣାପଡିଲା ଯେ ପାଞ୍ଚଟି ପ୍ୟାକେଜ୍ ପାଇଁ 70.96 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର ତାର ଟଣା ସାମଗ୍ରୀ ଜୁଲାଇ 2017 ପୂର୍ବରୁ କରାଯାଇଥିଲା। ଯାହାକି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟବହାର ନହୋଇ ଗୋଦାମ ଘରେ ପଡିରହିଛି। ଓପିଟିସିଏଲ୍ ଖର୍ଚ୍ଚର 75 ପ୍ରତିଶତ ଯାହାକି 53.22 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦେଇସାରିଛି ଏବଂ ଏହା ଦ୍ୱାରା 9.31 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସୁଧ ଅର୍ଜନ କରିବାର ସୁଯୋଗ ହରାଇଛି।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ମେଇ 2020) ଯେ, ଭବିଷ୍ୟତର ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧିକୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ ସାମଗ୍ରୀ କ୍ରୟ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ। ଓପିଟିସିଏଲ୍ କ୍ରୟ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ଇପିସି ଠିକାଦାରମାନଙ୍କୁ କହିପାରିବ ନାହିଁ। ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନଥିଲା କାରଣ ଚୁକ୍ତିରେ ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ଧାରାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ହେବାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଭାବେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିହେବ ଯାହାକି ଚୁକ୍ତିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇ ନଥିଲା। ସରକାର (ନଭେମ୍ବର 2020) ସମୀକ୍ଷା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣକୁ ସମର୍ଥନ କରିଛନ୍ତି।

ଅମିତବ୍ୟୟୀ କ୍ରୟ

3.1.7.2 ଏହା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିସରରେ ବିଓକ୍ୟୁର ±25 ପ୍ରତିଶତ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ପରିମାଣର ପରିବର୍ତ୍ତନ ସମାନ ଏକକ ମୂଲ୍ୟରେ ମାଲିକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମତି ଦିଆଯିବ। ବିଓକ୍ୟୁର 25 ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣର ଯେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲେ ଠିକାଦାର ସେମାନଙ୍କ ଏକକ ମୂଲ୍ୟରେ 5-10 ପ୍ରତିଶତ ରିହାତି ଦେବାକୁ ହେବ। ଏହି ଧାରାଟି ଆଠଟି ପ୍ୟାକେଜ୍ ପାଇଁ ରଖାଯାଇଥିଲା। କିନ୍ତୁ, ଏହି ଧାରାକୁ ବାକି 14 ଟି ପ୍ୟାକେଜ୍ ପାଇଁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ "ପରିମାଣର ଯେ କୌଣସି ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଯଦି ଚୁକ୍ତି ମୂଲ୍ୟର 25 ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ ତାହା ହେଲେ ଅଧିକ ପରିମାଣ ପାଇଁ ଏକକ ମୂଲ୍ୟର 5 ପ୍ରତିଶତ ରିହାତି

ମିଳିବ"। ଧାରା ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବା ଦ୍ୱାରା ସାତୋଟି ପ୍ୟାକେଜ୍ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ପ୍ୟାକେଜ୍ ରେ 1.18 କୋଟି ଟଙ୍କା ରିହାତି ହରାଇଲା।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ମଇ 2020) ଯେ, ନିଲାମକାରୀମାନେ ଚୁକ୍ତିନାମା ଅନୁଯାୟୀ ମୂଲ୍ୟ ଉଦ୍ଧୃତ କରନ୍ତି। ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନଥିଲା କାରଣ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଏବଂ ସର୍ତ୍ତଗୁଡିକର ପରିବର୍ତ୍ତନ ବିନା କାରଣରେ ହୋଇଥିଲା ଯାହା ଦ୍ୱାରା ନିଲାମକାରୀ ମାନଙ୍କୁ ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା ହୋଇଥିଲା।

- ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ଫିଡର ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଫିଡରର ମୂଲ୍ୟ ସହିତ 22 ପ୍ରତିଶତ ତଦାରଖ ଦେୟ ଡିସ୍କମ୍ ଠାରେ ଜମା କରିବାକୁ ପଡିବ। ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ, ଜଣେ ଗ୍ରାହକଙ୍କଠାରୁ ଫିଡର ମୂଲ୍ୟ ଦାବି ନକରି ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଧିନରେ ଏକ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ଫିଡର ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି ଯାହା ଦ୍ୱାରା 0.28 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା ହେଲା।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ମଇ 2020) ଯେ, ଏହା ଏକ ଘଟଣା ଯେଉଁଥିରେ ଫିଡର ପାଇଁ ଜଣେ ଗ୍ରହକ ଥିଲେ। କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରାହକମାନେ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଫିଡରରୁ ଶକ୍ତି ଲାଭ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେବେ। ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନଥିଲା କାରଣ ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଜଣେ ଗ୍ରହକଙ୍କ ସତନ୍ତ୍ର ଲାଭ ପାଇଁ ସାଧାରଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବା ଉଚିତ ନଥିଲା। ଏକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପରିସ୍ଥିତି ସହିତ ଏହା ଯଥାର୍ଥ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ।

ଉପସଂହାର

ଏଟିଆଣ୍ଡସି କ୍ଷତିକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ଓ ଉପଭୋକ୍ତା ମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ମାନର ଏବଂ ଅବିରତ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣ କରିବାକୁ ବିତରଣ ଭିତ୍ତିଭୂମିରେ ଉନ୍ନତିକରଣ ଦ୍ୱାରା 2018-19 ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ପାଇଁ ଓଡିଏସ୍ଏସ୍ପିର ପରିକଳ୍ପନା କରାଯାଇଥିଲା।

ପ୍ରକଳ୍ପ ଯୋଜନାରେ ଅପାରଗତା ହେତୁ ଏଥିରେ ବିଳମ୍ବ ହେଲା ଏବଂ ଏହା ଇପ୍ସିତ ଫଳାଫଳ ଦେଲା ନାହିଁ। ପ୍ରକଳ୍ପର ନିଷ୍ପାଦନ, ସ୍ଥାନର ବିଳମ୍ବିତ ହସ୍ତାନ୍ତର ଓ ଡିସ୍କମ୍ମାନଙ୍କ ସହ ସମନ୍ୱୟରେ ଅଭାବ ଯୋଗୁ ପ୍ରଭାବିତ ହେଲା। କିଛି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଂରଚନାତ୍ମକ ଅପାରଗତା ଯଥା ଉଚ୍ଚ କ୍ଷମତା ସମ୍ପନ୍ନ ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର ସ୍ଥାପନା (ଅନୁପଯୁକ୍ତ ଭାର ସନ୍ତୁଳନ), ତ୍ରୁଟିଯୁକ୍ତ ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର ସ୍ଥାପନା ଏବଂ ମୋଟା ତାରର ବ୍ୟବହାର ଏଟିଆଣ୍ଡସି କ୍ଷତିକୁ ବନ୍ଦ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଯଥାରୀତି ବୃଦ୍ଧି କରାଇଚାଲିଲା। ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡିକର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତମୂଳକ ଅମିତବ୍ୟୟୀ ଏବଂ ଯୋଜନାବିହୀନ କ୍ରୟ, ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅନୁରୂପ ହିତ ସାଧନ ନକରି ଅତ୍ୟଧିକ ଆର୍ଥିକ ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଗଲା। ଏହା ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଟକଳର 81 ପ୍ରତିଶତ ଖର୍ଚ୍ଚ ପରେ ମଧ କେବଳ 36 ପ୍ରତିଶତ ଭିତ୍ତିଭୂମି ପ୍ରଗତିର ପରିସ୍ଥିତି ଆଣିଦେଲା (ଅଗଷ୍ଟ 2019)।

ଏହି ଆକାର ଏବଂ ଗୁରୁତ୍ୱ ବିଶିଷ୍ଟ କୌଣସି ପ୍ରକଳ୍ପର ସଫଳ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ପାଇଁ ପ୍ରଭାବୀ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଆବଶ୍ୟକ। ଯଦିଓ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସମସ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କୁ ନେଇ ଏକ ଉଚ୍ଚସ୍ତରୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ସମିତିର ଗଠନ ଉପଯୁକ୍ତ ଥିଲା, ଏପରି କୌଣସି ସମିତି ଗଠନ କରାଯାଇ ନଥିଲା। ଏଥିରେ ଓପିଟିସିଏଲ୍ ଏବଂ ଡିସ୍କମ୍ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମନ୍ୱୟର ଯଥେଷ୍ଟ ଅଭାବ ଥିଲା ଯାହାକି ପ୍ରକଳ୍ପର ବିଭିନ୍ନ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୟରେ ପରିଦୃଶ୍ୟ। ଏପରିକି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା ଉପକେନ୍ଦ୍ର ଗୁଡିକ ଡିସ୍କମ୍ମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇପାରି ନଥିଲା। ଉପକେନ୍ଦ୍ର ମାନଙ୍କର ହସ୍ତାନ୍ତର ନହେବାର କାରଣ ଡିସ୍କମ୍ରେ କର୍ମଚାରୀର ଅଭାବକୁ ଦର୍ଶାଇଥିଲା, ଯାହାକି ପ୍ରକଳ୍ପ ଆରମ୍ଭର ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ସମାଧାନ ହୋଇପାରିଥାନ୍ତା। ଫଳଃସ୍ୱରୂପ, ବହୁତ ପୁଞ୍ଜି ନିଷ୍କ୍ରିୟ ହୋଇ ପଡିରହିଥିଲା।

ଓଇଆରସି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2019) ଡିସ୍କମ୍ମାନଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏଟିଆଣ୍ଡସି କ୍ଷତିରେ 50 ରୁ 74 ପ୍ରତିଶତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କ୍ରମାଗତ ବୃଦ୍ଧିକୁନେଇ ଉଦବେଗ ପ୍ରକାଶ କଲେ। ପରିଶେଷରେ ପ୍ରକଳ୍ପର ସମୟାବଧି ବୃଦ୍ଧି ତଥା ଅଟକଳ ମୂଲ୍ୟ 2,600 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 3,843 କୋଟି ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି ସତ୍ତ୍ୱେ ପ୍ରକଳ୍ପର ପରିସମାପ୍ତି ନହେବା ହେତୁ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ପ୍ୟାକେଜ୍ ପାଇଁ ମଧ ଭରସାଯୋଗ୍ୟ ଓ ଉପଯୁକ୍ତ ମାନର ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣର ଉନ୍ନତିରେ ଇପ୍ସିତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ।

3.2 ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା

ଟେଣ୍ଡର ପ୍ରଦାନରେ ଅନିୟମିତତା ଏବଂ ତାର କିଣାରେ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା

ତାର[32] ଗୁଡିକ ବିଦ୍ୟୁତ ସଞ୍ଚାରଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ। ଓପିଟିସିଏଲ୍ ମୁକ୍ତ ଟେଣ୍ଡର ଦ୍ୱାରା ଏସିଏସ୍ଆର[33] ପାନ୍ଥର ଏବଂ ଏସିଏସ୍ଆର ଜେବ୍ରା ତାର ବଜାରରୁ କ୍ରୟ କରିଥିଲା।

ଓପିଟିସିଏଲ୍ 71 କିଲୋମିଟର ଏସିଏସ୍ଆର ପାନ୍ଥର ଏବଂ 1,015 କିଲୋମିଟର ଏସିଏସ୍ଆର ଜେବ୍ରା ତାର କିଣିବା ପାଇଁ ଦ୍ୱୈତ ନିଲାମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ମୁକ୍ତ ଟେଣ୍ଡର (ମାର୍ଚ୍ଚ 2017) ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲା। ଟେଣ୍ଡରରେ ଏହା ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିଲା ଯେ ଉଦ୍ଧୃତ ମୂଲ୍ୟ, ଭାରତୀୟ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକାଲ ଏବଂ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ ନିର୍ମାତା ସଙ୍ଗଠନ (ଆଇଇଇଏମ୍ଏ)ର ମୂଲ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ (ପିଭି) ଧାରା ଅନୁସାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ହୋଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକ। ଟେଣ୍ଡର ଦାଖଲର ଶେଷ ତାରିଖ 05 ଅପ୍ରେଲ 2017 ଥିଲା। ଉଦ୍ଧୃତ ମୂଲ୍ୟର ମୂଳ ତାରିଖ 06 ମାର୍ଚ୍ଚ 2017 ଥିଲା ଯାହାକି ଟେଣ୍ଡରର ବୈଷୟିକ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଅଂଶ ଖୋଲିବାର 30 ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଅଟେ।

କିନ୍ତୁ, ବୈଷୟିକ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଯୋଗ୍ୟ ନିଲାମ ଡକାଳିମାନଙ୍କ ମୂଲ୍ୟ ନିଲାମ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ, ଦ୍ରବ୍ୟ ଏବଂ ସେବା କର 01 ଜୁଲାଇ 2017 ରେ ବଳବତ୍ତର ହେଲା। ତେଣୁ ବୈଷୟିକ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଯୋଗ୍ୟ ନିଲାମଡକାଳିଙ୍କୁ 06 ଅକ୍ଟୋବର 2017 ପୂର୍ବରୁ ଜିଏସ୍ଟି ଅନୁପାଳନ ମୂଲ୍ୟ ନିଲାମ ଦାଖଲ କରିବାକୁ କୁହାଗଲା (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2017)। ତଦନୁସାରେ, ମୂଲ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନର ସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ ମୂଲ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ପ୍ରଭାବ ଦେବା ପାଇଁ ଓପିଟିସିଏଲ୍ ମୂଳ ତାରିଖକୁ 06 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2017 କୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଥିଲା, ଯାହାକି ଜିଏସ୍ଟି ଅନୁପାଳନ ମୂଲ୍ୟ ନିଲାମ ଦାଖଲ କରିବାର 30 ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଥିଲା। ନିଲାମ ଡକାଳୀମାନଙ୍କୁ ମୂଲ୍ୟ ନିଲାମରେ, ମୂଲ୍ୟର ପ୍ରକୃତି ଯଥା, 'ଦୃଢ଼' ବା 'ପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ' ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାର ଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ମୂଲ୍ୟ ସୂଚିତ କରେ ଯେ ମୂଲ୍ୟ ଟେଣ୍ଡର ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ।

ଏହି ବିଷୟରେ ସମୀକ୍ଷାରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ:

- ମୂଲ୍ୟ ନିଲାମ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଆଧାରରେ, କ୍ରୟ ଆଦେଶ ସର୍ବନିମ୍ନ ନିଲାମକାରୀକୁ 17 ଫେବୃୟାରୀ 2018 ରେ 71 କିଲୋମିଟର ଏସିଏସ୍ ଆର ପାନ୍ଥର ତାର ଏବଂ 1,015 କିଲୋମିଟର ଏସିଏସ୍ଆର ଜେବ୍ରା ତାର ସମୁଦାୟ ମୂଲ୍ୟ 26.29 କୋଟି ଟଙ୍କାରେ ଦିଆଗଲା।

- ସର୍ବନିମ୍ନ ନିଲାମକାରୀ ତାଙ୍କ ମୂଲ୍ୟ ନିଲାମରେ ମୂଲ୍ୟକୁ 'ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ' ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ମୂଲ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନର ମୂଳ ତାରିଖକୁ ସଂଶୋଧିତ ଟେଣ୍ଡର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁସାରେ 06 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2017 ପରିବର୍ତ୍ତେ 06 ମାର୍ଚ୍ଚ 2017 ବୋଲି ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ। ଅନ୍ୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡିକ ସେମାନଙ୍କ ନିଲାମରେ ମୂଲ୍ୟକୁ କୌଣସି ମୂଳ ତାରିଖ ଉଲ୍ଲେଖ ନକରି କେବଳ 'ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ' ମୂଲ୍ୟ ବୋଲି ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ।

- ଓପିଟିସିଏଲ୍ କ୍ରୟ କମିଟି ଉପରୋକ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ ସଭା ରାରିଖ 03 ଫେବୃୟାରୀ 2018 ରେ ବିବେଚନା ନକରି ସର୍ବନିମ୍ନ ନିଲାମକାରୀକୁ କ୍ରୟ ଆଦେଶ ଦେଇଥିଲେ (ଫେବୃୟାରୀ 2018) ତେଣୁ କ୍ରୟ ଆଦଶେ ଏମିତି ଏକ ନିଲାମକାରୀକୁ ଦିଆଗଲା ଯେ କି ଟେଣ୍ଡର ସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ ଯୋଗ୍ୟ ବିବେଚିତ ନଥିଲେ।

- ସର୍ବନିମ୍ନ ନିଲାମକାରୀ କ୍ରୟ ଆଦେଶକୁ ଗ୍ରହଣ ନକରି, ମୂଲ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନର ପ୍ରଯୁଜ୍ୟତା ପୂର୍ବ ମୂଳ ତାରିଖକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ (ଫେବୃୟାରୀ 2018) କଲା। ଯଦିଓ କ୍ରୟ କମିଟି ଆଉ ଗୋଟିଏ ସୁଯୋଗ ପାଇଥିଲା ସର୍ବନିମ୍ନ ନିଲାମକାରୀକୁ ଅଯୋଗ୍ୟ ଘୋଷଣା କରିବାକୁ, କିନ୍ତୁ କମିଟି ତାଙ୍କ ଅନୁରୋଧ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା।

---

32 ତାର ଏକ ବସ୍ତୁ କିମ୍ବା ଏକ ପ୍ରକାର ସାମଗ୍ରୀ ଯେ ବିଦ୍ୟୁତ ପ୍ରବାହକୁ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଅଧିକ ଦିଗରେ ପ୍ରବାହିତ କରେ।

33 ଏସିଏସ୍ଆର- ସଶକ୍ତ ଆଲୁମିନିୟମ ଇସ୍ପାତ ତାର।

- ଓପିଟିସିଏଲ୍ ସର୍ବନିମ୍ନ ନିଲାମକାରୀଙ୍କ ଉଦ୍ଧୃତ ମୂଲ୍ୟର ମୂଳ ତାରିଖ 06 ମାର୍ଚ୍ଚ 2017 ଏବଂ ଅନ୍ୟ ନିଲାମକାରୀଙ୍କ ଉଦ୍ଧୃତ ମୂଲ୍ୟର ମୂଳ ତାରିଖ 06 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2017 ସହିତ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଭାବର ତୁଳନା କରି ତାଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଯଥାର୍ଥ ଦର୍ଶାଇ ଥିଲା ।

- ତୁଳନା ସମୟରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ନିଲାମ କରି ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବନିମ୍ନରେ ପରିଣତ ହେଲା । ସର୍ବନିମ୍ନ ହେବାପାଇଁ ନିଲାମକାରୀ ତାର ମୂଲ୍ୟରେ 200 ଟଙ୍କା ପ୍ରତି କି.ମି.ର ରିଆତି ପ୍ରଦାନ କଲା । ଫଳସ୍ୱରୂପ, ନିଲାମକାରୀ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଦିନ ପୁଣି ସର୍ବନିମ୍ନ ହେଲା କିନ୍ତୁ ଯୋଗାଣ ମୂଲ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସର୍ତ୍ତ ପୁଣି ସେହି 06 ମାର୍ଚ୍ଚ 2017 ରହିଲା ।

- ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗ୍ରହଣ କରିବା ସମୟରେ ଓପିଟିସିଏଲ୍ 26.27 କୋଟି ଟଙ୍କାର 1,086 କି.ମି. ତାର ପାଇଁ 26 ଅପ୍ରେଲ 2018 ରେ ସଂଶୋଧିତ କ୍ରୟାଦେଶ ଜାରିକଲା । ପୁନଶ୍ଚ, 203 କି.ମି. ଏସିଏସ୍ଆର ତାରର ପୁନରାବୃତ୍ତି କ୍ରୟ ଆଦେଶ ସେହି ସଂସ୍ଥାକୁ ଦିଆଗଲା (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2018) ।

- ସମୀକ୍ଷା ଉଲ୍ଲେଖ କଲା ଯେ ତାରର ଆଇଇଇଏମ୍ଏ ମୂଲ୍ୟ ସୂଚକାଙ୍କ 06 ମାର୍ଚ୍ଚ 2017 ରେ 1.42 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଏବଂ 06 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2017 ରେ 1.48 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଥିଲା । ଓପିଟିସିଏଲ୍ ମୂଳ ତାରିଖ ପରିବର୍ତ୍ତନର ଅନୁରୋଧ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଦ୍ୱାରା ତାହାକୁ ଅଧିକ ପରିମାଣର ବୃଦ୍ଧି ଦେବାକୁ ପଡିଲା କାରଣ ତାରର ମୂଲ୍ୟ କ୍ରମ ବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣୁ ଥିଲା, ଯାହାକି କ୍ରୟ କମିଟି ଅପ୍ରେଲ 2018 ରେ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିଥିଲା ।

- ଓପିଟିସିଏଲ୍ ଜୁନ୍ ରୁ ଅକ୍ଟୋବର 2018 ମଧ୍ୟରେ 1,287.978 କି.ମି. ତାର 39.13 କୋଟି ଟଙ୍କାରେ କିଣିଲା ଯାହାକି ଟେଣ୍ଡର ସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ ମୂଳ ତାରିଖକୁ ଅନୁସରଣ କରିଥିଲେ 38.09 କୋଟି ଟଙ୍କାରେ କିଣାଯାଇ ପାରିଥାଆନ୍ତା ।

- ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଟେଣ୍ଡର ମୂଲ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସର୍ତ୍ତ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟତାର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଦ୍ୱାରା ଯୋଗାଣକାରୀକୁ ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା ପ୍ରଦାନ ସ୍ୱରୂପ 1.04 କୋଟି ଟଙ୍କା ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟୟ (39.13 – 38.09 କୋଟି ଟଙ୍କା) ହୋଇଥିଲା ।

ସରକାର କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2019) ଯେ, କଞ୍ଚାମାଲର ବର୍ଦ୍ଧିତ ଧାରା ଏବଂ ରିଟେଣ୍ଡରିଙ୍ଗ ସମୟ ସାପେକ୍ଷ ହୋଇଥିବାରୁ କ୍ରୟ କମିଟି ଟେଣ୍ଡର ରଦ୍ଦ କରିବାକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେଇନଥିଲେ । ତେଣୁ ସେମାନେ ନିଲାମକାରୀଙ୍କ ସହିତ ମୂଲଚାଲ କରିଥିଲେ ଯଦିଓ ଟେଣ୍ଡର ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ସାମାନ୍ୟ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ କୌଣସି ଆର୍ଥିକ ପରିଣାମ ନଥିଲା ।

ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନଥିଲା କାରଣ କ୍ରୟ କମିଟି ଏକ ଅଯୋଗ୍ୟ ନିଲାମକାରୀକୁ ବିବେଚନା କରିଥିଲା ଏବଂ ତା ସହିତ ମୂଲଚାଲ କରିବାକୁ ସୁପାରିଶ କରିଥିଲା । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଟେଣ୍ଡର ପ୍ରକ୍ରିୟା ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା କାରଣ ସର୍ବନିମ୍ନ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ନିଲାମକାରୀଙ୍କ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଉଦ୍ଧୃତି ସମାନ ଟେଣ୍ଡର ଅବସ୍ଥା ଉପରେ ଆଧାରିତ ନଥିଲା, ମୂଲ୍ୟ କ୍ରମ ବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣୁ ଥିଲା । ଏକ ପୁରୁଣା ମୂଳ ତାରିଖରୁ ମୂଲ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ଅନୁମତି ଦେବା ଯାହାକି ବିଡରଙ୍କ ପାଇଁ କମ୍ ମୂଲ୍ୟ ଥିଲା ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଆଧାର ତାରିଖରୁ ଯାହା ଅନ୍ୟ ନିଲାମକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟ ଥିଲା, ଏହା ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ପୂର୍ବ ନିଲାମକାରୀକୁ ସର୍ବନିମ୍ନ ଦେବା ଏକ ଅନୁଗ୍ରହ ଥିଲା । ସମୀକ୍ଷା ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲା ଯେ ଏହା ଠିକାଦାର ପାଇଁ ଅଯଥା ଲାଭ ସମ୍ପ୍ରସାରଣର ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ମାମଲା ଯାହା ଟେଣ୍ଡର ସର୍ତ୍ତର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଠିକାଦାରର ଅନୁରୋଧକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥିଲା ।